

ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาต่อทักษะการรับรู้ทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล

ชนกานต์ แสงคำกุล, พย.ม.¹

สิริวัฒน์ आयुวัฒน์, ป.ร.ค.²

นฤมล เปรมาสวัสดิ์ พย.ม.^{3*}

ศุภฎี ไตรยวงศ์ พย.ม.³

(วันที่ส่งบทความ: 13 มิถุนายน 2566; วันที่แก้ไข: 29 มิถุนายน 2567; วันที่ตอบรับ: 30 กรกฎาคม 2567)

บทคัดย่อ

การศึกษากึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ก่อนและหลังการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 จากวิทยาลัยพยาบาลพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช จำนวน 148 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลชุมชน 1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยคือ แผนการสอนเรื่อง วิทยาการระบาด และกรณีศึกษาจำนวน 15 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ค่าความเชื่อมั่น 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการศึกษาพบว่า หลังจากการสอนโดยใช้กรณีศึกษา คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้นทั้งรายด้านและภาพรวม โดยคะแนนเฉลี่ยภาพรวมเพิ่มขึ้นจาก 297.91 + 32.26 เป็น 312.71 + 29.67 ผลการทดสอบทางสถิติภาพรวมคะแนนการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 หลังการสอนโดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าคะแนนก่อนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = -10.229, p < .05$) แต่คะแนนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รายด้านสูงกว่าคะแนนก่อนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เพียง 6 ด้าน จาก 11 ด้าน ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนว่าผู้สอนควรสอนโดยใช้กรณีศึกษา เพื่อพัฒนาการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเลือกใช้กรณีศึกษาที่สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาได้พัฒนาการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบทุกด้าน

คำสำคัญ: การเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา, การรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21

¹ อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

² ข้าราชการบำนาญ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

³ อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: นฤมล เปรมาสวัสดิ์, อีเมล: narumol@knc.ac.th

The Impact of Case-Based Learning on the Perception of 21st-Century Skills Among Nursing Students

Chanakan Sangkamkul, M.N.S.¹

Sireewat Ar-yuwat, Ph.D.²

Narumon Premmasawat, M.N.S.^{3*}

Dussadee Triyawong, M.N.S.³

(Received: June 13th, 2023; Revised: June 29th, 2024; Accepted: July 30th, 2024)

Abstract

This quasi-experimental study aimed to compare the average scores on the perceptions of 21st-century skill among nursing students before and after case-based learning instruction. The sample consisted of 148 third-year nursing students from Boromarajonani College of Nursing, Buddhachinaraj, enrolled in Community Nursing 1. The research tools included a teaching plan on epidemiology and 15 case studies. Data were collected using a 21st-century skill perception questionnaire, which demonstrated a reliability coefficient of 0.98. Data analysis employed frequency distributions, percentages, means, standard deviations, and hypothesis testing using Wilcoxon Signed Ranks Tests. The findings revealed that, after case-based instruction, the average scores for 21st-century skill perception among nursing students increased regarding both individual aspects and overall. The overall mean score increased from 297.91 + 32.26 to 312.71 + 29.67. Statistical testing showed that the overall post-instruction 21st-century skill perception scores were significantly higher than the pre-instruction scores ($z = -10.229, p < .05$). However, the scores for individual 21st-century skills were significantly higher for only 6 of the 11 aspects ($p < .05$). This study supports the recommendation that educators should employ case-based learning to enhance the perceptions of 21st-century skills by selecting case studies that stimulate comprehensive skill development across all aspects.

Keywords: case-based learning, the perception of 21st-century skills

---

¹ Nursing Instructor at Boromarajonani College of Nursing Buddhachinaraj, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute

² Retired Government Official at Boromarajonani College of Nursing Buddhachinaraj, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute

³ Nursing Instructor at Boromarajonani College of Nursing Nakhon Ratchasima, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute

* Corresponding author: Narumon Premmasawat, E-mail: narumol@knc.ac.th

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกี่ยวกับสภาพสังคม ประชากร สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ นวัตกรรม การเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจ ซึ่งทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วย 3Rs ได้แก่ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะ คณิตศาสตร์ และ 8Cs ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ทักษะการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ และทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม ผู้สอนจึงต้องออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของ ผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตรงตามที่สังคม ประเทศชาติ และ โลกต้องการ ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (ไพศาล ศรีชัยทุ่ง และคณะ, 2567) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 22 กล่าวว่าการจัดการเรียน การสอนต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ ศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เน้นการพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้อิสระในตัดสินใจเลือกเรียนรู้ ใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหา ให้ ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์แก่ผู้เรียน สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการสื่อสารในการเรียนรู้ และจัด สถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดความเคารพและการให้อภัยต่อกัน (อดิญาณ์ ศรีเกษตริน และคณะ, 2562; ไพศาล ศรีชัยทุ่ง และคณะ, 2567) การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (active learning) เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน การ เรียนรู้แบบใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การเรียนรู้แบบใช้สะเต็มศึกษา การเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับ ด้าน และการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 (อุทิศ บำรุงชีพ, 2566)

การจัดการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา (case-base learning) คือการนำกรณีศึกษามาเป็น ตัวนำหรือจุดประเด็นในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น การตั้ง คำถามหรือสมมติฐาน การระดมสมอง การอภิปราย การสืบค้นข้อมูลสนับสนุนจากตำรา เอกสาร วิชาการ หรือหลักฐานเชิงประจักษ์ นำไปสู่การวิเคราะห์ และสรุปประเด็นเพื่อตอบคำถามของ กรณีศึกษาที่ได้รับ และนำเสนอผลการเรียนรู้ให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ร่วมกันสอดคล้องกับการศึกษาที่ พบว่าการสอนแบบกรณีศึกษามีประสิทธิผลในการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหของ ผู้เรียน (Irwanto et al., 2024) ซึ่งขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา (case-base learning) ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนเตรียมการคัดเลือกกรณีศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการ

เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ แบ่งกลุ่มผู้เรียน หัวข้อในการอภิปราย คำถามสืบเนื่อง บทสรุป และมอบหมายกรณีศึกษาให้แก่ผู้เรียน 2) ขึ้นปฏิบัติและสังเกตการณ์การจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอน ทำหน้าที่ ถามคำถามนำ ควบคุมทิศทางการอภิปรายและการเสนอความคิดเห็นของผู้เรียน สรุปการเรียนรู้ ความคิดรวบยอด ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันก่อนปิดการเรียนการสอน ส่วนผู้เรียน ทำหน้าที่ศึกษาคณีศึกษา เตรียมความพร้อมด้านเนื้อหา ศึกษาค้นคว้าก่อนเข้าห้องเรียน วิเคราะห์กรณีศึกษารวบรวมข้อมูล ระดมสมอง คัดเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา นำเสนอกรณีศึกษา และร่วมแลกเปลี่ยนข้อค้นพบกับกลุ่มอื่น 3) ขึ้นประเมินการจัดการเรียนรู้ เน้นประเมินความครอบคลุมสมบูรณ์ของเนื้อหากรณีศึกษาที่มอบหมายให้กับนักศึกษา และความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนได้รับทราบเพื่อพัฒนาตนเอง 4) ขึ้นสะท้อนคิดการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ทั้งข้อดี ข้อเสีย และกระบวนการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ 5) ขึ้นปรับปรุงใหม่ นำผลการประเมิน การสะท้อนคิดของผู้เรียน ข้อเสนอแนะ มาสรุปประเด็นที่ควรพัฒนา และนำไปปรับแผนการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไปหรือปีการศึกษาต่อไป (อุทิศ บำรุงชีพ, 2566)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช เห็นความสำคัญของการพัฒนาการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา จึงได้วางแผนพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาแบบฉบับใด (Road map) ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1- 4 กระจายสู่รายวิชาต่าง ๆ และกำหนดให้รายวิชาในหมวดวิชาชีพ (พย.) ทุกรายวิชามีการจัดการเรียนการสอนแบบ active learning อย่างน้อย 2 วิธีต่อรายวิชา สำหรับวิชาการพยาบาลชุมชน 1 ซึ่งเดิมการสอนวิชาภาคทฤษฎี เป็นการสอนที่เน้นการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนน้อย เนื่องจากครูเป็นผู้จัดกระทำทั้งหมด นักศึกษาขาดการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สาขาวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนจึงได้เลือกใช้การจัดการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา (case-based learning) เป็นหนึ่งในวิธีจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (active learning) เพื่อพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา (กลุ่มงานวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช, 2563) ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนของรายวิชาการพยาบาลชุมชน 1 จึงสนใจศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กรณีศึกษาต่อการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช ในหัวข้อวิทยาการระบาด เพื่อพัฒนาการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา (case-based learning) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

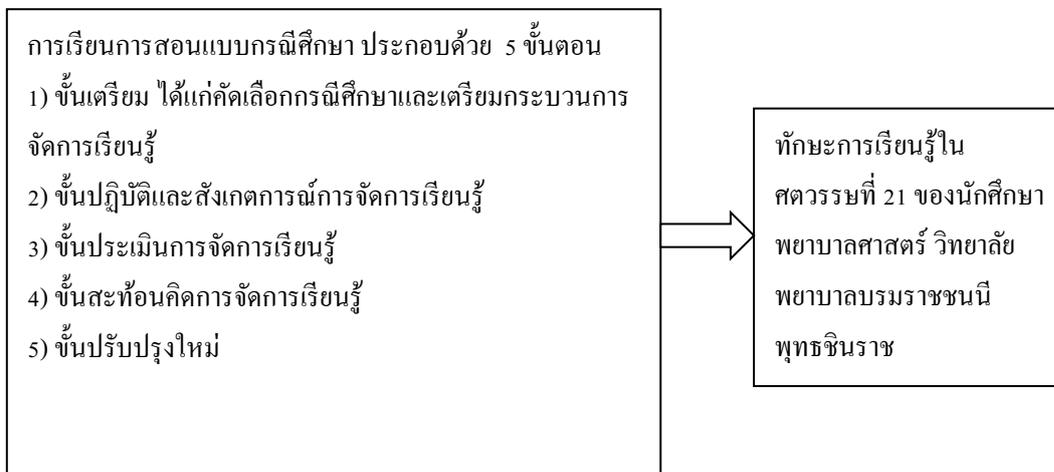
เพื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ก่อนและหลังการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ หลังการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษาโดยใช้แนวคิด Roberts (Roberts, 2011) ร่วมกับการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยใช้ของกลุ่มวิชาการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช (กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และคณะ, 2561) เป็นการนำกรณีศึกษามาเป็นสื่อในการจุดประเด็นในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ ตั้งสมมติฐาน สืบค้น สรุปประเด็น และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาความสามารถผู้เรียนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่แห่งตามศตวรรษที่ 21 ซึ่งแสดงออกมาเป็นกรอบแนวคิดได้ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) ชนิดกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลัง ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2564

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1) นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช ปีการศึกษา 2564

2) การรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ทักษะการรับรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3R ได้แก่ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะคณิตศาสตร์ และ 8C ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ทักษะการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ และทักษะคุณธรรม และจริยธรรม

3) การเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำกรณีศึกษา มาเป็นตัวนำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ ระดมสมอง รวบรวมข้อมูล เพื่อค้นหาแนวทางที่เป็นไปได้ทั้งหมด และเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา ผ่านการทำงานเป็นทีม โดยผู้สอนมีบทบาทในการตั้งคำถามนำ ควบคุมทิศทางอภิปรายและการเสนอความคิดเห็น รวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการคัดเลือกกรณีศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ แบ่งกลุ่มผู้เรียน หัวข้อในการอภิปราย คำถามสืบเนื่อง บทสรุป และมอบหมายกรณีศึกษาให้แก่ผู้เรียน 2) ขั้นปฏิบัติและสังเกตการณ์การจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอน ทำหน้าที่ ถามคำถามนำ ควบคุมทิศทางอภิปรายและการเสนอความคิดเห็นของผู้เรียน สรุปการเรียนรู้ ความคิดรวบยอด ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันก่อนปิดการเรียนการสอน ส่วนผู้เรียน ทำหน้าที่ศึกษกรณศึกษา เตรียมความพร้อมด้านเนื้อหา ศึกษาคำค้ำก่อนเข้าห้องเรียน วิเคราะห์กรณีศึกษา รวบรวมข้อมูล ระดมสมอง คัดเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา นำเสนอกรณีศึกษา และร่วมแลกเปลี่ยนข้อค้นพบกับกลุ่มอื่น 3) ขั้นประเมินการจัดการเรียนรู้ เน้นประเมินความครอบคลุมสมบูรณ์ของเนื้อหากรณีศึกษาที่มอบหมายให้กับนักศึกษา และความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนได้รับทราบเพื่อพัฒนาตนเอง 4) ขั้นสะท้อนคิดการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ทั้งข้อดี ข้อเสีย และกระบวนการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ 5) ขั้นปรับปรุงใหม่ นำผลการประเมิน การสะท้อนคิดของผู้เรียน ข้อเสนอแนะ มาสรุปประเด็นที่ควรพัฒนา และนำไปปรับแผนการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป หรือปีการศึกษาต่อไป (กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และคณะ, 2561)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช จำนวน 148 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช ปีการศึกษา 2564 ที่เป็นประชากรทั้งหมดจำนวน 148 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะต้องการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้กับนักศึกษา และระยะเวลาที่เปิดสอนถูกกำหนดจากวิชาการของสถาบันการศึกษาให้เสร็จสิ้นพร้อมกัน โดยเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการพยาบาลชุมชน 1 ปีการศึกษา 2564 มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย สามารถเข้าร่วมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาได้ครบทุกครั้ง และตลอดการวิจัยนักศึกษายกเข้าร่วมวิจัยจนสิ้นสุดโครงการ จำนวน 148 คน

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

โครงการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เอกสารชี้แจงอาสาสมัคร และแบบยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เครือข่ายภูมิภาค มหาวิทยาลัยนเรศวร หมายเลข 041/64 ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2564 เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยมอบหมายให้อาจารย์ที่ไม่ได้สอนวิชาการพยาบาลชุมชน 1 จำนวน 1 ท่าน ชี้แจงอธิบาย และตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการวิจัย ขั้นตอนการเข้าร่วมวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยโดยละเอียดตามเอกสารชี้แจง ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยได้โดยไม่มี ผลกระทบใด ๆ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลส่วนตัวเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นแบบสรุปเท่านั้น ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถยุติจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อการศึกษา การวัดและประเมินผลรายวิชากับผู้เข้าร่วมวิจัย เมื่อผู้เข้าร่วมวิจัยยินยอมเข้าร่วมวิจัยแล้ว จึงให้ลงนามในแบบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นจึงดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนเรื่อง วิทยาการระบอบ และกรณีศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยใช้ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช (กลุ่มงานวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช, 2563) ร่วมกับแนวคิดของ Roberts (Roberts, 2011) ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และเกรดเฉลี่ยสะสม ลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ และเติมคำ จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 จำนวน 70 ข้อ ประกอบไปด้วย ทักษะด้านการอ่าน (R1) จำนวน 5 ข้อ ทักษะด้านการเขียน (R2) จำนวน 2 ข้อ ทักษะทางคณิตศาสตร์ (R3) จำนวน 2 ข้อ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (C1)

จำนวน 8 ข้อ ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (C2) จำนวน 6 ข้อ ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม (C3) จำนวน 4 ข้อ ทักษะการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (C4) จำนวน 9 ข้อ ทักษะด้านการสื่อสาร (C5) จำนวน 8 ข้อ ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี (C6) จำนวน 7 ข้อ ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (C7) จำนวน 10 ข้อ และทักษะคุณธรรม และจริยธรรม (C8) จำนวน 9 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5, 4, 3, 2 และ 1

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของกรณีศึกษาทั้ง 15 กรณีศึกษา ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาโดยการนำกรณีศึกษาไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนระดับปริญญา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรง ความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความครอบคลุมของกรณีศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index [CVI]) ได้เท่ากับ .90 และโดยผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงกรณีศึกษาในส่วนของความเหมาะสมด้านภาษาตามข้อเสนอนแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นแบบประเมินกลางเพื่อวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ซึ่งในขณะนั้นเพิ่งเลื่อนชั้นจากปี 3 ขึ้นปี 4 จำนวน 30 ราย และนำข้อมูลที่ได้มาหาความเที่ยงโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.98 ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ชั้นเตรียม

1.1 ผู้วิจัยคัดเลือกกรณีศึกษาที่ส่งเสริมการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ครอบคลุมหัวข้อวิชาการระดับ จำนวน 15 กรณีศึกษา

1.2 เตรียมกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ จัดทำใบงาน กำหนดวัตถุประสงค์ แบ่งกลุ่มผู้เรียน หัวข้อในการอภิปราย คำถามสืบเนื่อง บทสรุป และมอบหมายกรณีศึกษาให้แก่ผู้เรียน

1.3 ผู้วิจัยมอบหมายให้อาจารย์ที่ไม่ได้สอนวิชาการพยาบาลชุมชน 1 จำนวน 1 ท่าน ซึ่งแจ้งกับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับโครงการวิจัย วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นและประโยชน์จากการวิจัย ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ มีเพียงผู้วิจัยและคณะเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ผลการวิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวม โดยกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ที่จะถอนตัวจากการวิจัยครั้งนี้เมื่อใดก็ได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบต่อการศึกษา และการประเมินผล

รายวิชา หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามจนเข้าใจ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัย จึงให้ลงนามในเอกสารยินยอมก่อนเริ่มการวิจัย

1.4 ก่อนจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการรับรู้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 70 ข้อ ทางอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของ Google form ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

2. ขั้นตอนปฏิบัติและสังเกตการณ์การจัดการเรียนรู้

2.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 15 กลุ่ม ๆ ละ 4-6 คน จากนั้นผู้วิจัยแจกใบงานกรณีศึกษา พร้อมเอกสารประกอบการสอน อธิบายวิธีการวิเคราะห์กรณีศึกษา เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามจนเข้าใจ ให้ความเวลาในการวิเคราะห์กรณีศึกษา เขียนรายงาน และเตรียมนำเสนอ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้ ดังนี้ ใช้เวลา 5 ชั่วโมง

2.2.1 ขั้นนำ

1. ครูทักทายผู้เรียน แนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์ ประเด็นเนื้อหาที่จะเรียน
2. ครูกล่าวนำเข้าสู่บทเรียน โดย พูดถึงสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ประจำวัน
3. ครูโยนเข้าสู่บทเรียน โดยใช้ Power point แผ่นที่ 1 หัวข้อการเรียนรู้วิธีการทางระบาดวิทยา

2.2.2 ขั้นสอน

1. ครูมอบหมายให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4-6 คน จำนวน 15 กลุ่ม จากนั้นครูมอบหมายกรณีศึกษาทั้งหมด 15 กรณีศึกษาซึ่งมีความครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของวิทยาการระบาดให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มไปวิเคราะห์ รายละเอียด ดังใบงาน
2. นักศึกษาภายในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์กรณีศึกษา โดยครูเป็นที่ปรึกษา ตอบคำถามเมื่อนักศึกษาไม่เข้าใจกรณีศึกษา คอยชี้แนะแนวทางในการวิเคราะห์กรณีศึกษา
3. สอนและให้นำเสนอกรณีศึกษา ครูบรรยายพร้อมยกตัวอย่างประกอบเนื้อหาการเรียนรู้ เมื่อสอนถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาใด ครูให้นักศึกษาที่รับผิดชอบกรณีศึกษานั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา และให้กลุ่มอื่น ๆ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้วิจัยมีบทบาทในการตั้งคำถามนำ ควบคุมทิศทางอภิปรายและการเสนอความคิดเห็นของนักศึกษา

2.2.3 ขั้นสรุป

ครูสรุปการเรียนรู้ ความคิดรวบยอดที่จะนำไปใช้ ให้ข้อเสนอแนะกับนักศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันก่อนปิดการเรียนการสอน

3. ชั้นประเมินการจัดการเรียนรู้

ระหว่างเรียนผู้วิจัยประเมินความครอบคลุมสมบูรณ์ของของรายงานกรณีศึกษาของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน และแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนได้รับทราบเพื่อพัฒนาตนเอง

4. ชั้นสะท้อนคิดการจัดการเรียนรู้

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้วิจัยให้ผู้เรียนเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับการประเมินตนเอง ทั้งข้อดี ข้อเสีย และกระบวนการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ผ่านทาง google formที่ไม่ระบุตัวตนนักศึกษา ได้แก่ ชื่อ-สกุล และรหัสนักศึกษา ใช้เวลา 10 นาที

5. ชั้นปรับปรุงใหม่

5.1 หลังจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 จำนวน 70 ข้อ ทางอินเทอร์เน็ตในรูปของ Google form ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

5.2 เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์อภิปรายผล สรุปและให้ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. ข้อมูลคะแนนการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พุทธชินราช วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 93.92 ส่วนใหญ่มีอายุ 20 ปี ร้อยละ 47.50 รองลงมาอายุ 21 ปี ร้อยละ 41.70 และเกรดเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2.50 – 3.00 ร้อยละ 54.10 รองลงมามีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.01 – 3.50 ร้อยละ 29.10 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=148)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	139	93.92
ชาย	9	6.08
อายุ		
20 ปี	78	52.70
21 ปี	58	39.19
22 ปีขึ้นไป	12	8.11
เกรดเฉลี่ย		
น้อยกว่า 2.50	19	12.70
2.50-3.00	80	54.10
3.01-3.50	43	29.10
มากกว่า 3.50	6	4.10

เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช ก่อนและหลังการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา

คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาเพิ่มขึ้นทั้งรายด้านและภาพรวม โดยคะแนนเฉลี่ยภาพรวมเพิ่มขึ้นจาก 297.91 + 32.26 เป็น 312.71 + 29.67 ผลการทดสอบทางสถิติ ภาพรวมคะแนนการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 หลังการสอนโดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าคะแนนก่อนการสอน โดยใช้กรณีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = -10.229, p < .05$) แต่คะแนนการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 รายด้านสูงกว่าคะแนนก่อนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จำนวน 6 ทักษะ จาก 11 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านการอ่าน (R1) ทักษะด้านการเขียน (R2) ทักษะทางคณิตศาสตร์ (R3) ทักษะการคิดวิจารณ์ (C1) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (C2) และทักษะด้านการสื่อสาร (C5) (ตารางที่ 2)

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล
ศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช ก่อนและหลังการเรียนการสอนแบบ
กรณีศึกษา ($n=148$)

การรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21	ก่อน		หลัง		Z	p value
	Mean	SD	Mean	SD		
1. ทักษะด้านการอ่าน (R1)	19.37	2.75	20.71	2.64	-3.723	.000*
2. ทักษะด้านการเขียน (R2)	8.22	1.15	8.70	1.09	-3.177	.001*
3. ทักษะทางคณิตศาสตร์ (R3)	8.26	1.21	8.53	1.12	-1.975	.048*
4. ทักษะการคิดวิจารณ์ (C1)	32.77	4.02	34.58	3.87	-3.558	.000*
5. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (C2)	24.37	3.31	25.86	3.08	-3.652	.000*
6. ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม (C3)	17.75	2.36	18.11	1.98	-1.236	.217
7. ทักษะการทำงานเป็นทีม (C4)	38.65	4.82	39.79	4.23	-1.867	.062
8. ทักษะด้านการสื่อสาร (C5)	33.92	4.11	35.24	3.91	-2.540	.011*
9. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ (C6)	30.81	3.94	31.30	3.55	-.870	.384
10. ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (C7)	43.50	5.35	44.63	4.53	-1.649	.099
11. ทักษะความมีเมตตา กรุณา (C8)	40.28	4.90	40.85	4.02	-.899	.368
คะแนนรวม	297.91	32.26	312.71	29.69	-10.229	.000*

หมายเหตุ $p < .05$, Z = Wilcoxon Signed Ranks Test

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการสอนโดยใช้กรณีศึกษา คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้นทั้งรายด้านและภาพรวม โดยคะแนนเฉลี่ยภาพรวมเพิ่มขึ้นจาก $297.91 + 32.26$ เป็น $312.71 + 29.67$ ผลการทดสอบทางสถิติภาพรวมคะแนนการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 หลังการสอนโดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าคะแนนก่อนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = -10.229, p < .05$) แต่คะแนนการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 รายด้านสูงกว่าคะแนนก่อนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เพียง 6 ทักษะ จาก 11 ทักษะ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า คะแนนโดยภาพรวมการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ สูงกว่าก่อนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการสอนโดยใช้กรณีศึกษา (case-base learning) เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือวิเคราะห์การณศึกษาาร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแสวงหาความรู้

เพิ่มเติมด้วยตนเองนอกเหนือจากเอกสารประกอบการสอน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ เมื่อสืบค้นข้อมูลได้แล้วทางกลุ่มจะต้องคิดวิเคราะห์ที่แก้โจทย์ปัญหาทาง ระบาดวิทยา ด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์หรือวิธีการใหม่ (นวัตกรรม) นอกจากนี้กรณีศึกษาบางกรณี จะเป็น โจทย์สถานการณ์เกี่ยวกับการระบาดของโรคในชุมชนชาวไทยภูเขา ต้องใช้ความเข้าใจต่าง วัฒนธรรมในการแก้ไขปัญหา โดยตลอดการทำงานกลุ่มนักศึกษาต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม 4-6 คน ต้องใช้ทักษะการสื่อสารการสื่อสารที่ดีเพื่อให้สมาชิกทีมเกิดความเข้าใจร่วมกัน ซึ่ง กระบวนการทำงานเป็นทีมมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วม เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันนำไปสู่ความสำเร็จ (Atabak et al., 2022) นอกจากนี้การเตรียม และนำเสนอผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา ทำให้นักศึกษาต้องใช้ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ในการสืบค้นข้อมูล นักศึกษามีความสามารถเข้าถึงเลือกสรรข้อมูลปัจจัยเสี่ยงที่มีอันตรายในการ เลือกข้อมูลเมื่อใช้งานผ่านระบบดิจิทัล ทำให้นักศึกษารู้จักประเมินผลและตัดสินใจมีความ รับผิดชอบต่อตนเองเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ข้อมูล (จันทร์เพ็ญ แสงอรุณ, 2563) นักศึกษามีการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน โดยผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ ชี้ ช่องทางการแสวงหาความรู้ จัดเตรียม โจทย์สถานการณ์และเอกสารประกอบการสอน ซึ่งเป็น เครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา (ปิติฉัช ราชภักดี และคณะ, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับการ สอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานผ่านชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อทักษะการแก้ปัญหาของ นักศึกษาพยาบาล ซึ่งพบว่า ทักษะการแก้ปัญหาการพยาบาลเด็กที่มีภาวะช็อกและอวัยวะล้มเหลว หลายระบบของนักศึกษาภายหลังการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (โสภา รักษาธรรม และสุภาพร วรรณสันทัด, 2563) เช่นเดียวกับการศึกษาจัดการเรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษาต่อความรู้และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลสุขภาพชุมชน ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยความรู้และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลสุขภาพ ชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติภายหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา (ชลดา กิ่งมาลา, และคณะ, 2563) การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีการ จัดการแก้ไขปัญหาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาการเป็นผู้นำทางความคิด (Meeplat, 2020) เพราะฉะนั้นการเรียนรู้ การพัฒนาเพื่อให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์เป็นหนทางนำไปสู่ เป้าหมายของการพัฒนาดตนเอง พัฒนาองค์กร และพัฒนาวิชาชีพนำไปสู่การขับเคลื่อน ความก้าวหน้าของประเทศต่อไป

การศึกษาครั้งนี้คะแนนการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 รายด้านสูงกว่าคะแนนก่อนการ สอน โดยใช้กรณีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จำนวน 6 ทักษะ จาก 11 ทักษะ ซึ่งไม่ สอดคล้องกับออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ใช้รูปแบบการ

สอน ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบสอบ การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักซึ่งพบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (จันทร์เพ็ญ แสงอรุณ, 2563; เอื้อจิต สุขพูล และคณะ (2564); ศุภวรรณ ยอดโปร่ง และคณะ, 2566) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบกิจกรรมที่ผู้วิจัยออกแบบ โดยมอบหมายให้นักศึกษาทำงานเป็นทีม ให้ร่วมกันวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ได้รับ โดยครูเป็นที่ปรึกษาตอบคำถามเมื่อนักศึกษาไม่เข้าใจ คอยชี้แนะแนวทางในการวิเคราะห์กรณีศึกษา หลังจากนั้นครูสอนเมื่อถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาใด ครูให้นักศึกษาที่รับผิดชอบกรณีศึกษานั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา และให้กลุ่มอื่น ๆ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้วิจัยมีบทบาทในการตั้งคำถามนำ ควบคุมทิศทางอภิปรายและการเสนอความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งจากรูปแบบกิจกรรมสามารถเพิ่มทักษะ 6 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการอ่าน (R1) ทักษะด้านการเขียน (R2) ทักษะทางคณิตศาสตร์ (R3) ทักษะการคิดวิจารณ์ (C1) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (C2) และทักษะด้านการสื่อสาร (C5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม (C3) ทักษะการทำงานเป็นทีม (C4) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ (C6) ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (C7) ทักษะความมีเมตตา กรุณา (C8) เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะมีเพียง 1 กรณีศึกษาจาก 15 กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมชนเผ่า นอกจากนี้ด้วยจำนวนชั่วโมงในการทำงานเป็นทีมเพียง 40 นาทีเท่านั้น ในการเรียนผู้เรียนมีเวลาในการใช้คอมพิวเตอร์เฉพาะในช่วงของการวิเคราะห์กรณศึกษากับการนำเสนอเท่านั้น ในส่วนของทักษะอาชีพและการเรียนรู้ และทักษะความมีเมตตา กรุณา จะพัฒนาได้มากในวิชาปฏิบัติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้นำการสอนโดยใช้กรณีศึกษามาออกแบบการสอนในระดับวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้มีระยะเวลาในการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เพิ่มขึ้นซึ่งน่าจะมีส่วนช่วยให้การพัฒนาทักษะทั้ง 11 ด้านได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งรายด้านและภาพรวม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรสนับสนุนให้อาจารย์จัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างต่อเนื่อง
2. ควรเลือกกรณีศึกษาที่สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครบทุกด้าน โดยเฉพาะทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม (C3) ทักษะการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (C4) ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี (C6) ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (C7) และทักษะคุณธรรมและจริยธรรม (C8)
3. ควรออกแบบการวิจัยแบบทดลองสุ่มและมีกลุ่มควบคุม (Randomized controlled trial) เพื่อให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องและไม่มีอคติ สามารถอ้างอิงได้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น
4. ควรมีการพัฒนาการเรียนรู้นิรนามในรายวิชาอื่นสำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตร์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
5. ควรมีการศึกษาวิจัยกับอาจารย์ผู้สอนที่ใช้กรณีศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ เทอร์เนอร์, นวพร มามาก, ณัฐนิชา ศรีละมัย, และละเอียด แจ่มจันทร์. (2561). ผลการใช้การเรียนรู้แบบโครงการสะสมเพื่อส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 ในนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์*, 26(2), 11-19
- กลุ่มงานวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช. (2563). *คู่มือการจัดทำ มคอ. และแผนการสอนปีการศึกษา 2563*. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช.
- จันทร์เพ็ญ แสงอรุณ. (2563). การออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. *วารสารชุมชนวิจัย*, 15(3), 80-89.
- ชลดา กิ่งมาลา, เอี่ยมจิต สุขพูล, ภาวิณี แพงสุข, และณกร ลูกสยาม. (2563). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาต่อความรู้และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลสุขภาพชุมชน. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 7(3), 223-232.
- ปิตินัชร ราชภักดี, วิภาวรรณ สีหาคม, วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์, และพจมาน ชำนาญกิจ. (2564). การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับพยาบาล. *วารสารการแพทย์โรงพยาบาลอุดรธานี*, 29(3), 484-500.

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวทางการจัดการศึกษา*. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/udhhosmj/article/view/255686/174048>
- ไพศาล ศรีชัยทุ่ง, กานต์ตะวัน วุฒิสেলা, และศักดิ์ศรี สุภายร. (2567). การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ศึกษา*, 7(1), 227-244.
- ศุภวรรณ ยอดโปร่ง, กนิษฐา แก้วดู, สิริวัฒน์ आयวัฒน์, และอภิเชษฐ์ พูลทรัพย์. (2566). ผลของการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย*, 16(2), 105-119.
- โสภา รัชชธรรม, และสุภาพร วรรณสันพัก. (2563). ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 36(3), 220-232.
- อดิญาณ์ ศรีเกษตริณ, ปาณิสรา ส่องวัฒนายุทธ, และสุภาเพ็ญ ปาณะวัฒนพิสุทธิ. (2562). การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 20(3), 18-26.
- อุทิศ บำรุงชีพ. (2566). *นวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัล*. ชลบุรีการพิมพ์.เอื้อจิต สุขพูล, ภาวิณี แพงสุข, และชลดา กิ่งมาลา. (2564). ผลของการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารแพทยนาวิ*, 48(2), 379-392.
- Atabak A.K., Morteza G., Hakimeh H., & Mahasti A. (2022). The effects of interprofessional education on teamwork, communication skills and quality of health care in advanced and developing countries: A systematic review and meta-analysis study. *Research and Development in Medical Education*, 11(2). <https://doi.org/10.34172/rdme.2022.002>
- Irwanto, I., Yussi, P., & Hanifah, R., (2024). The effect of case-based learning on students' problem-solving ability. *International Journal of Religion*, 5(6), 235-242. <https://doi.org/10.61707/wbarc032>
- Meeplat, N. (2020). A model of creativity based learning for computer teaching to enhance creative skills of undergraduate students. In *Proceedings of the 2020 the 3rd international conference on computers in management and business* (pp. 184-188). Association for Computing Machinery.
- Roberts.S. (2011). *21st century skills for STEM education*. The American Association for Advancement of Science. <http://www.aaas.org/blog/stemedu/21st-century-skills-stem-education>.